Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

SỐ THỨ 715 NGÀY THỨ TƯ 31 DÉCEMBRE 1919—NGÀY MÒNG 10 THÁNG MƯỜI MỘT ANNAM NĂM (Kỷ-vị) NAM THỨ 13

Lục Tỉnh Tân Văn

六省新聞

Directeur Politique—L. MARTY
Adm. Gérant—NGUYỄN-V-CỦA

ADMINISTRATION ET RÉDACTION: Saigon, Rue Catinat, 153-155 (1er Etage)

GIÁ BÁN: Nam-kỳ, Trung-kỳ và Cao-man
Một năm . . . . . 6$00
Sáu tháng 3 50
Ba tháng 2 00
Mua báo thì kể từ ngày mồng 1 và ngày 15 mỗi tháng mà phải trả tiền trước.

MỖI TUẦN LỄ RA BA KỲ: NGÀY THỨ HAI, NGÀY THỨ TƯ VÀ NGÀY THỨ SÁU
Mỗi số bán lẻ . . . . . 0$04
TÉLÉPHONE N° 475 | Adresse télégr.: LUCTINH-SAIGON

GIÁ BÁN: Bắc-kỳ, Lào, Đại-Pháp và thuộc địa.
Một năm . . . . . 7$00
Sáu tháng 4 00
Ba tháng 2 25
On s'abonne sans frais dans tous les bureaux de poste.

POUR LES ANNONCES, s'adresser
à SAIGON: Aux bureaux du journal.
à HANOI: Aux bureaux du Trung-Bắc-Tân-Văn.
On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

MỤC-LỤC

1. — *Giá hãy còn lên.*
2. — *Về vụ tuyển cử.*
3. — *Hỏi người tri thức.*
4. — *Tết Langsa.*
5. — *Có tiền ra tranh thượng đừng nhút nhát.*
6 — *Ở đời tua cần kiệm.*
7. — *Nhục-vinh mộng-ứng.*
8. — *Thông báo*
9. — *Thầy ếm giỏi.*
10. — *Ai tin.*
11. — *Văn-uyển.*
12. — *Thơ tin vãng lai.*
13. — *Tiểu đàm.*
14. — *Thai.*
15. — *Hướng tuyển*
16. — *Tin Đông-dương.*

GIÁ HÃY CÒN LÊN

khuyên điền-chủ Annam giữ lúa

NƯỚC XIÊM BỊ THẤT MÙA

Trong một số báo đã qua, tôi có luận về cuộc buôn bán lúa gạo, rằng lúa cũ trong Nam-kỳ chưa hết, lúa sớm đã gặt hái rồi, lại thêm lịnh còn ngăn cấm vận xuất mà giá lúa trong xứ càng bữa càng tăng, tăng cho đến đỗi điền-chủ mầng lòng, nông-phu héo ruột, nhứt là kẻ nghèo, tay làm hàm nhai, đặng bữa nào quào bữa nấy, nghe nói đến không thể cầm lòng mà chẳng cắn răn nhăn mặt.

Hỏi cớ, chẳng ai biết sao mà phân giải. Tìm tới chốn đồng điền, hỏi lại nhà-nông, người cũng nói lúa Nam-kỳ đủ dụng. Nếu lúa bắt giá mỗi ngày, tại nơi Shi-noa choán chợ. Chẳng biết Shi-noa muốn rửa hờn cùng Annam chăng mà từ mấy tháng nay, xuất vốn đi mua lúa nườm nượp. Bất luận giá nào cũng mua, mua hết lúa cũ rồi tới lúa mới, cho đến đỗi lúa còn đứng tại ruộng, cũng mua, mua vựa để chờ cơn thủ lợi. Tại vậy mà giá lúa càng ngày càng cao lên hoài.

Xét kỷ lại, trong cuộc buôn bán của Shi-noa, quỉ quyệt không ai bì được; những mưu chước của họ sắp đặt, dầu quỉ thần cũng không soi thấu. Cuộc giao thông buôn bán của họ khắp cả hoàn-cầu, bất luận xa gần, mỗi ngày đều có tin truyền báo, nên xứ nào món chi hút họ cũng biết, món nào ối họ cũng hay trước hết. Nhứt là lúa gạo, xứ nào đặng mùa, xứ nào thất mùa họ đều thông thuộc, nên biết trước xuất vốn mua trữ, chờ ngày. Còn Annam ta, điền-chủ phần nhiều không hay nhẫn, hễ thấy lúa có giá mau mau mở vựa tuông bán hết, chẳng hay xét coi giá lúa còn lên tới đâu, chỉ sợ có một đều giá lúa hạ rồi không trông lên nữa. Ấy chẳng phải lỗi của điền-chủ, cũng nghĩ lỗi tại cuộc mua bán của chúng ta chưa rành, chưa thấy xa, biết xa, mà gần là nội trong xứ, Annam ta cũng không biết. Ấy là tại sự không giao thông nhau đó.

Giá lúa hãy còn lên, khuyên Annam đóng cửa vựa.

Muốn đem bằng cớ chứng minh giá lúa sẽ lên cao, tôi xin giải cho đồng-bang nghe mà tin thật.

Ngoại trừ lời nghị bãi phép cấm vận xuất lúa gạo, mới ban hành sau đây là cớ hiển nhiên, chỉ rõ cho đồng-bang biết hễ lúa gạo đặng xuất-cảng, thì giá càng cao, tôi hãy còn một cớ khác nữa: Là nước Xiêm gần xứ ta đây, thất mùa, chi cho khỏi mua lúa gạo xứ ta nhiều lắm. Thật nước Xiêm thất mùa, thất cho đến đỗi vua Xiêm sợ dân chết đói, phải ban chiếu cấm xuất-cảng lúa gạo nước Xiêm, từ đấy tới mãn năm 1920, mà không chừng, hết năm 1920, nếu sự cơ cần hãy còn, thì vua còn cấm thêm tới nữa.

Đây, sẵng có thông-báo của Chánh-phủ đây, tôi diễn ra cho đồng-bang tường-tất.

THÔNG-BÁO:

Sự thất ngặt về lúa gạo nước Xiêm.

Quan Lãnh-sự của Pháp-quốc ngụ tại nước Xiêm, mới thông tin, cho quan Tổng-thông Đông-dương hay rằng: Nước Xiêm cấm xuất cảng lúa gạo cho tới 31 Décembre 1920.

Chiếu cấm như vậy là vì bên Xiêm có nhiều tỉnh mùa màng kém thất sự, cho bá tánh không khỏi đói.

Mà hễ cấm xuất cảng có nhiều cuộc buôn bán lúa gạo thất lợi nhiều, vì trọn năm 1919, Bangkok bán ra trọn 882.000 tấn gạo, giá cao đến 200 000.000 gút bạc (200.000 000 ticaux).

Hiện nay lúa gạo đã bắt giá lên cao rồi, một đấu gạo nồi 18 litres, trước khi có giặc, giá có một gút hai phân rưỡi (1 tical 25 stang) bây giờ đây giá lên tới 8 gút.

Thấy thế ngặt nghèo như vậy, nên nhà vua tiên liệu rằng, nếu mãng năm 1920, mà mùa màng chưa vượng lại đặng, thì hãy còn cấm xuất cảng thêm nữa.

***

Ấy vậy giá lúa năm nay sẽ bắt lên cao lắm. Điền chủ Annam khá dè, đóng cửa vựa để đó mà chờ, đừng vội nghe lời Shi-noa gạt gẫm, mà bôn bán rẻ.

Uổng lắm, uổng lắm, hãy đóng-cửa vựa lại mà chờ.

MỘNG-HUÊ-LẦU

Về vụ tuyển cử

(Autour de l'élection municipale)

Số báo qua rồi, có đăng tên chư vị tranh cử chức hội-đồng thành-phố Saigon và số thăm; bổn báo có nói chưa có lời bố cáo rằng ai đắc cử, cho hay trong tám vị có bốn thăng số thăm.

Qua bữa sau, nghe nói có bố cáo ra rồi, dán nơi vách cửa nhà-máy, tôi lật đến xem, thấy dưới chơn bố cáo ấy có để lời rằng:

« . . . . . »

« Bởi cớ cho nên, ti giám-cử, khi xét « sổ thừa-sai tuyển cử rồi, nhận quả « rằng M. Nguyễn-chánh-Sát, chủ-bút « nhựt-trình, không có đứng tên trong « sổ ấy và hễ không có đứng tên trong « sổ ấy, thì không đặng dự cử, nên rao « đắc cử nghị-viên Annam thuộc hội « nghị thành-phố Saigon: »

MM. Trương-văn-Dòng,
Nguyễn-văn-Hội,
Nguyễn-kim-Đính,
Hồ-văn-Kính,

Bố cáo rõ ràng như vậy, mà người Annam, phần người không học biết chữ Langsa lấy làm lạ, hỏi sao M Nguyễn-chánh-Sát, thăng số thăm lại không đặng cử. Chẳng ý nào khác hơn là muốn cho đồng-bang rõ thấu, tôi diễn lời của ti giám-cử ra trên đó và diễn luôn điều luật thứ 24 trong chiếu chỉ ngày 11 Juillet 1908, khoản thứ hai định rằng:

« Được chịu cử chức hội đồng Annam « là những *người có quyền tuyển cử*, « (thừa sai), tuổi phải đầy đủ 27 và có chịu thuế chánh nghạch ích nữa 25 đồng mà khỏi phạm hai điều cấm cho chiếu chỉ này là:

1° Đã bị mất quyền.

2° Không đặng gánh hai phần chức trách.

Bởi M. Nguyễn-chánh-Sát, tuy đứng bộ thành-phố mà không có tên đứng trong sổ thừa sai, tự nhiên không quyền tuyển cử. Mà chiếu buộc phải có quyền tuyển cử mới được chịu cử, M. Nguyễn-chánh-Sát không quyền tuyển cử mà ra chịu cử thì sái phép.

Hỏi người trí thức!!!

Tôi vẫn vô can, nhưng hôm nay thầy mầy lời phạm thượng vô cớ trong một tờ báo kia nên tôi ép lòng cầm viết tỏa về vấn đề: « Hỏi người trí thức » nầy, là cố ý vạch cho mình chánh lý. Báo ấy đã bày lắm điều sái với tôn chỉ của mình về nhị vị thượng quan là quan Thông-đốc Maspero và quan Thân-sĩ Outrey, mà những ngỡ là hay, chả chịu ăn năn tự hối. Vả lại: Quan Thông-đốc Maspero là một vị quan danh vang bốn bể, ngài vẫn ở tại đất Nam-kỳ, đã có mấy chục năm dư, đã soi thâu tấc lòng trọng vọng của cả và dân chúng Nam-kỳ, đã cư xử với dân Namkỳ như tình ruột thịt. Trong cách bảo hộ, trong việc giáo dục mà nhứt là về con đường kinh-tế, thì ngài lại tận tâm lo dìu dắt đồng bang ta, ngõ vùng vẫy khỏi vòng hắc-ám. Xin nhắc lại như khi ngài còn ngồi quyền Tham-biện tại Biên-hòa, thì ngài đã hết lòng thôi thúc mấy nhà có tư bổn ra mà chen lần chôn thương trường. Nhưng chỉ vì cách sắp đặt của ta chưa chỉnh đốn, cái cử chỉ của ta còn hẳn hờ, mà hóa ra sự bất thành, thì cũng chưa phải là tại ngài mà ra như thế. Đến lúc đổi lại Sôctrăng, toan giúp thế nầy, mong hay thế khác cũng khi sau vì nông sức về vụ lập nhà máy tại Mỹtho và [illegible] hiện nay đã sộ, thì cũng là lắm [illegible]. Nay từ báo ấy chưa biết [illegible] tại nghịch luận với cái bổn phận của ngài, vậy tôi tưởng là đều nên tỏ ra đây trước cho khỏi phụ

XA-BÔNG MAT-XAY
Con ngựa một sừng
Hiệu LA LICORNE
HAO-VINH Công-ty
(HÃNG ANNAM)
146 bis Rue Lefèvre, Saigon
AGENT EXCLUSIF

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

Rượu mạnh hiệu **DEJEAN** đã thơm mà lại ngọt
làm cho những tay thạo rượu thảy đều khen ngợi
Chỉ một mình hãng **Denis frères** *có trữ mà thôi*

tấc lòng của một vì quan rất công chánh, rồi vì một tờ giấy vô tình, làm cho lạt cả cái quốc hồn thành mấy triệu đồng bảo ngơ ngẩn thê. Sau nữa là cho được tỏ rõ như gương, hầu để cho đời công luận. Chẳng đợi nhắc dong dài về lắm câu truyện tích, tôi cầu muốn cho đồng bang ta nhớ rằng: mới lúc trước đây, mới vừa một tháng đây, hỏi vậy chớ ai là người xuất tờ Châutri cho mỗi tỉnh cậy các Tham Biện khuyên dụ về việc mề côc mà chủ điền và tá điền nên đồng tâm đồng chí cùng ông Rauzi và ông hội-đồng Khâm là người xin phép sẽ đi diễn thuyết cùng trong các tỉnh Nam-kỳ? Có phải là ông Maspero đương quyền Thông-đốc đây chăng? Dường ấy há chẳng gọi là một cái trình độ rất cao sâu, một tấm lòng đáng phục? Dường ấy người viết trong tờ báo bằng chữ Langsa kia còn có lời chi phản đối nữa chăng?

Luận về tánh chất của ngài. — Quan Thông-đốc vẫn là một người có tánh rất châm nom, song lại là người hòa huởn. Phàm việc chi ngài đã thấy mối lợi to, đã để ý muốn cho Annam ta tấn bộ, thì ngài bảy ngay, song có một điều dặn kỹ càng hơn hết là: « Hãy đi từng bước, mà chẳng nên thôi chí bao giờ » Rất phải thế thầy? rất chánh lý thay cho lời bảo ấy! vì lấy đây mà suy thì ví chẳng khác như chuyện « con thỏ và con rùa cá nhau trong buổi nọ » Rùa vẫn là chậm-lục, ai lại chẳng biết danh nên mỗi khi muốn ngạo báng người nấy, thì lại nói là chậm như rùa; thế mà câu ấy nay thành ngay tục ngữ. Còn như đã cho là: Nhác như thỏ thì tất cũng đã biết loại thỏ chạy rất mau, vì có sợ người bắt đặng, mà đua với rùa thì thỏ lại thua, ví như có vị nào chưa hề đọc câu chuyện nầy, thì tức nhiên cho là lời nói phỉnh phờ, chưa bao giờ nên quyết đoán. Than ôi! đã bôn chôn như anh thỏ mà mắc tánh hẳn hờ, thì rốt việc rồi chị rùa nầy ăn được cá. Bởi cớ mà khi quan Thông-đốc viếng các tỉnh và diễn thuyết, thì đã có lắm người cho là bất hạp với cái buổi cạnh tranh nầy. Mà rồi rất huyền diệu thay cho lời diễn ấy vì chẳng khác như một vị lương dược, cơn mới uống vào thì bất dập mình trăn trở, sợ phải đức hơi, ước như tiện thế móc ra, thì đã móc ngay chẳng để. Mà chừng một vài giờ thì đã thấy giãn dần, rồi một vài ngày thì tinh thần lại tráng huờn như cũ. Thành ra vị thuốc ấy chẳng bao lâu đã nổi danh, hôm nay lắm người hữu bịnh khẩn cầu mà ông lương y không tiện bước. Ôi! Cái trí ý của người biết sao mà chiều được.

Nhưng đã bất bình rồi giựt mình tự hồi như mấy kẻ kia, thì hẳn cũng chưa phải cho là thới quá, vì thiết tưởng đó là một cái hổ thẩm thôi. Chí như đã đờm đương ra mà in cái trí nảo của mình trên một tờ báo, mà vu phản những việc bông lông thì tưởng là một điều rất nên quan hệ. Trí nảo ấy đôi cùng thế giới, thì khiến cho non xuân xơ xải; nước thu dầy màu vàng, đối với lòng người thì khiến cho rối rắm. 2º Lại như vụ ông Ernest Outrey được tái cử Thân-sĩ, tưởng chẳng cần phải kỹ xét, nếu nghe qua thì đã biết công cùng bất công. Vả lại trước ngày tuyển cử thì tờ báo ấy đã kêu réo vang trời rằng chúng dân Nam-kỳ phải biết rằng: « Ông Outrey từ năm lãnh chức Thân-sĩ đến nay, chỉ có giúp ích cho Annam là xin cùng Chánh-quốc tăng thuế điền thêm. Ông Thân-sĩ ấy đã chẳng làm gì lợi nước thì có nên tái cử ông chăng? Ớ các thừa sai Annam! Hãy lấy gương người đờn bà nầy, nó đã bỏ chồng chệt của nó, vậy thì ta cũng khá bỏ người xin tuyển cử là người của chệc đó! » Lại còn nhiều khoản khác dông dài, khôn tiện kể cho toàn được. Tóm luận — Chớ chi tờ báo ấy đã vu phản ông Outrey về những chuyện xấu, sau khi ngài được tái cử thì ngày nay còn e đồng bào ta còn có chỗ ăn năn, chí ư báo ấy đã cãi lẽ trước lúc bỏ thăm mà ngày nay ta hỏi còn thấy ông Outrey được một ngàn mấy trăm lá, thì tưởng đó là bằng cớ chứng chắc rằng: Dân Annam chẳng phải là chẳng bằng lòng cho ngài thay mặt xứ Nam-kỳ nầy nữa. Phàm đứng làm người, ai cũng có lương tâm, nếu đã biết một vì Thân-sĩ Nam-kỳ tất là người cầm quyền chìm nổi về cái vận mạng của Nam-kỳ mà ước như tin theo lời nói huyền của tờ báo ấy rằng: ông Thân-sĩ là Thân-sĩ của kiều-cư, là thật, thì dám tưởng: đến buổi kêu sổ thăm, đã chẳng nghe tên ông Outrey mới phải.

Có lý nào... lý nào khi kêu tên ba vị xin tuyển cử thì rồi chỉ lại nghe vang vầy ông Outrey vạn tuế. Outrey vạn vạn tuế. Nhứt ngôn khả dĩ táng gia huống chi từ ấy những nay, trong báo ấy châm khuy nhị vị thượng quan đã lắm lời rồi. Hỡi người trí thức! Hôm nay vì mấy lời ấy: mà tưởng rất quan hệ xã hội dân đoàn mà như tạng mất tôi đã thấy thì lắm người giúp việc nhà nước đã ở mặt châu mày có mua báo ấy mà thành ra cũng đã trả ngay. Xem sơ qua một tí cũng đủ thấy rõ ràng cái buổi tương lai. Trước khi dứt lời lại xin quyết đoán rằng: những người đã nói nhiều, rốt việc rồi không nói....

Một người cà lối thôi.

Tết Langsa

Ngày thứ năm 1er Janvier 1920 là ngày tết Langsa. Nhơn dịp ấy Bổn-báo tạm ngưng số báo ngày thứ sáu 2 Janvier để đến thứ hai 5 Janvier xuất bản.

L.T.T.V

Có tiền ra tranh thương đừng nhút nhát

Tục ngữ có câu: có phước làm quan, có gan làm giàu.— Thì không phải là bồ thí hoài mà đặng làm quan đâu, có công học cực nhọc thập niên đăng hỏa, thì đậu mới đặng làm quan chớ.— Còn có gan không phải là chịu đau giỏi xâm tay xâm chơn cướp giựt của người mà gọi là có gan. Có gan là có tiền rồi tìm phương thế mà làm giàu thêm, lập tiệm hãng buôn bán, dám du ngoại quốc kiếm đồ trữ bán, chẳng lo sợ nghi ngại, vận động đồng bạc đặng làm giàu, không phải có tiền bạc bày ra sợ người ăn lời, kẻ trộm cướp, đem chôn giấu như thầy pháp êm mà gọi rằng gan đâu. Như trong lúc đây là lúc tranh thương cùng khách-trú, ai mà có gan đem tiền ra vận động lo làm việc nghĩa thì có ích cho xã hội mà lại có lời làm giàu lớn. Kính dưng vài lời quê kịch xin chư ông nạp dụng, đừng nhút nhát mà trễ cơ hội, dầu bực người gì cũng muốn làm giàu chớ. Nhứt bản xã hội từ trên chí dưới, đều ham giàu quyết tìm phương thế làm cho có tiền có bạc đặng cho có giá trị cùng người, có nhiều kẻ cũng vì mục đích ấy sanh tâm làm quấy mà làm nhiều điều gian ngược quá không kể gì đạo đức nhơn lý. Miễn cầm cho được cái báu tuyệt phẩm vô giá của đời mà hưởng lấy ấy thôi có kẻ không nài cực nhọc lao khổ dầm mưa chải nắng, đạp tuyết trèo non, cũng còn ráng mà làm cho có tiền thay, huống chi chư ông trong tay đã sẵn đồng tiền, lại lúc xã hội cầu chư ông nữa làm việc nghĩa việc lợi, đều ích mà sao chư ông không làm bể có một su thì đặng làm vua trên bực nửa su, mà sao chư ông không lo, không nông trí mà làm giàu, gỡ tiếng nhục cho đồng bang, sau con cháu chư ông nó nhờ huê lợi. Vậy chớ chư ông để tiền bạc làm chi đó, như không muốn làm thì cho em út trong làng như đứa nào muốn mần điều phải mà thiếu tiền, vậy cho nó mượn giúp sức cho nó mần, bo bo để trong tủ đó làm chi, lâu ngày chầy tháng nó làm quỉ. Nó phá chư ông cũng khó ngồi yên, tạo-hóa sanh vật ấy để cho ta dùng, mà phân biệt sang hèn có nhà cửa lầu đài nước giàu dân mạnh, mà sao chư ông không chịu kiếm thêm, để nỡ an tâm mà chăn dử nó hoài cho ngoại-bang người ta cười. — Lúc nầy Annam khách-trú và ngoại bang ai ai cũng quyết lòng mà chen nhau, xô nhau, đạp nhau, mà tranh lợi quyền, sao chư ông nỡ thúc thủ tọa quan, mà coi cơ thắng bại, không phụ lực thêm cùng đồng-bào mình (Annam mà tranh cùng các nước. Không lẽ sau mấy vị ưu thế mãn thời đó, suy bại đi rồi, ngoại bang người ta chỉ tên riêng của mấy ông đó ra mà cười đâu, như mấy sau mấy quí ông ấy hữu chí mau chơn lẹ bước dáo địa vị rồi, không lẽ mấy ông (còn thương chệc). Mặt mũi nào ra vỗ ngực xưng rằng: Tôi là người Annam mà chia tiếng danh điệu vinh vang cùng đồng bang, xin chư ông xét kỹ. Vì đồng bạc kim thời rất có thế lực, của chung ai có tài trí khiến sai, [illegible] hữu ích hữu lợi thêm, nếu biết nó hay mà khéo dùng biết hòa hiệp vận động, thì nó thành ra một vật thiên biến vạn hóa cải tử huờn sinh, ưng dụng vô cùng mau mạnh như điện khí đó vậy, còn có mà không biết dùng vận động, thì lâu ngày bị cái độc khí của nó xông lên làm cho ta mờ mắt, điếc tai, óc khô máu cạn tiêu tán, tâm thần, tinh lực, hại biết dường nào mà lại làm cho xã hội nguy vong, thì tội lỗi biết là ngần nào mà kể, xin ông phải nghĩ, vậy để cho ta làm nô lệ mà chăn dử nó, để thờ trọng nó, hay là để nó làm tớ ta ra làm mặt phú ông, chủ nhân? Thế ai cũng nói lắm phú ông làm chủ nhân cả chớ. Nếu nói làm chủ nó thì mau mau tuông nó (của) ra lập hãng lập tiệm, hội hùng lại mà buôn bán sai nó lăn đi tầm lụng kiếm lời về cho ta, cái lời đó cũng là tiền bạc, nó làm cho ta sang ta quí, có nhân phẩm cốt cách có thế lực lợi quyền, nó là vật, có thể kiếm tiếm nó được, tiếm kiếm nó được rồi, thì tiếm kiếm mấy đều trên đó theo ý ta muốn đặng. Đồng bạc kiêm thời là vật đại giá thông thường của vạn vật, nghĩ coi như cái địa vị thế lực lợi quyền của xã hội có thể dùng bạc mà thay đổi được, sao chư ông không ham không muốn buôn bán cho tế lời lãi thêm vậy. Kim xả hội văn-minh cực điểm chỉ chuyên dùng đồng bạc là cái thước mà đo người, để mà đánh giá trị người, thì có phải là đồng bạc kiêm thời nó có thế lực tuyệt trần chăng? Có phải nó là nguồn gốc của mọi sự cao sang không, cho nên kiêm thời hay chuộng đồng bạc mà làm giá trị, nhâm phẩm cao thấy mà thôi, suy cầu đa tiền khả dĩ thông thần thì rõ, dầu ngu xuẩn u ám cho mấy mà nhiều tiền bạc thì đa tài ít tiền dầu thông minh cực điểm đi nữa, đời cũng gọi là người ngu suy ngu độn, chư ông nghĩ đó coi giá trị của đồng bạc là bực nào. Có phải là có bạc tức có nhân phẩm có địa vị lợi quyền chăng? Trong ba món tuyệt phẩm ấy ở đời mà lợi quyền, thế lực nhân phẩm, to nhỏ yếu mạnh cao thấp, cũng do nơi bạc đồng mà phân, đó nghĩ coi đồng bạc có nên ráng mà kiếm không? Nên lắm chớ, đời nầy là đời cạnh tranh tiền bạc duy chuyên thương nghiệp mà thôi, vậy thì ta mau mau xuất tiền ra buôn bán với họ đi, lại lúc nầy thêm lúc tuyệt giao cùng khách-trú nữa, ta sai khiến nó lăn ra phụ lực với bạc Lục-châu mà tranh thương cùng khách-trú, nếu đặng rồi ta có lợi nhiều, giá trị cao, mà lại ta có chút công cùng xã-hội tranh lợi quyền cho chủng tộc đó là việc đáng làm đừng nhút nhát dụ dự bớ chư ông. Ráng làm hiểu cái thế lực đồng bạc kim thời rồi thì để nó nằm yên nơi rương tủ. Mà làm mọi dử nó nhục lắm. Hay là chư ông tưởng mình vậy là giàu rồi...., hể có gan thì làm giàu hữu chí thì chắc đặng. Không sao đâu mà nhút nhát nghi ngại, bớ chư ông còn đương tính tới tính lui suy nghĩ đó tuy nó quí quá như vậy song nó ở về loại vật dụng nên ta dùng hay thì ra hay, dùng dở thì nó ra dở.— Từ nơi ta biết sai biết khiến, cũng không biết sai biết khiến nó mà thôi. Nên muốn cho nó ra giỏi phải sai nó [illegible] phương kế mà bắt nó làm, như [illegible] vậy được đừng thấy nó khó kiếm, làm cực nhọc mới đặng, rồi cưng nó không sai đi làm, để nó ở không quen tánh, thì dầu nó giỏi nó hay cũng phải hóa dở. Nên phải biết mình là người còn nó là vật phải sai khiến xây dụng vận động nó mới đặng, mới mần làm giàu, như huyết mạch [illegible] thể ta vậy, ta có vận [illegible] mới lưu thông chạy đều đủ. Mạch huyết chạy đầy đủ thân thể ta mới vững. Mới đặng mạnh chớ, ta phải biết khiến biết sai nó mới có lợi dụng được, đừng có để nó như vật vô dụng, hoặc nó sai trị lại ta mà bao tồn mất cái nhân cách mình, và cái giá trị người đi. Như có tích. Ông già kia có nén vàng, không dám ăn xài để dành đó mà ngó, ngày chí tối đi làm lấy tiền về xây dụng mà thôi, còn nén vàng để nguyên cầm chơi trân trọng lắm, đói khát lạnh lẽo gì cũng ngó nén vàng đó chịu mà thôi, ngày kia kẻ gian tùng dầu

CHƯ VỊ HÚT THUỐC ƠI!

Vị nào muốn hút ông điếu hay là thuốc điếu cho khỏi bịnh hoạn, thì hãy mua thuốc (LE GLOBE) *Trái đất* mà dùng thì vô hại

Thuốc này có một mình hãng* Denis frères *trữ mà thôi

đem cấp nhức đi. Ông già ấy đi mãn về coi mất, buồn rầu bỏ ăn bỏ ngủ, khóc đêm ngày có người thầy hỏi, ông thuật việc lại.

cho người ấy nghe, người ấy bèn đáp lại rằng: Ông tiếc khóc làm chi vật vô dụng như vậy. Ông nói có nên vàng mà nó không đở cho ông đỡ lạnh thì nó có ích gì đâu mà tiếc, ông hãy lấy một cục đất, để cắt đó rồi, mỗi ngày ông cứng đi làm vậy, lấy tiền về xài, đủ thì thôi cần nên vàng ấy làm gì, đó chư ông nghĩ có của để dành như ông già đó vậy có ích gì đâu, lên lâm chăng???

ĐOÀN-THÁI-BẢO (Mytho).

Khi nào có việc chi hỉ hạ muốn đãi đằng quan-khách mà chẳng dùng rượu Sâm-banh (Champagne) hiệu:

Tisane Marquis de Bergey

Thứ vừa

Thì làm sao mà cho phỉ tình vui vẻ đặng

Rượu này có một mình hãng **Denis frères** *trữ mà thôi.*

Ở đời tua cần kiệm

Cần là ở đời lo đua tranh lấm lụng siêng năng theo đời tiến hóa

Kiệm là dầu việc chi lớn nhỏ tùy bề thế mà tiêu dùng có chừng có mực không hoang phí tiêu xài đều vô ích. Hai đều rất trọng trong đạo kinh tế cuộc lý tài, nên làm người dầu bực nào mà tráng ngoại hai đều nầy tôi tưởng chắc không lập thành gia thất đặng, người không cần tục thành người làm biếng, không ham hố giàu nghèo tranh hơn thua, rồi quen tánh nghèo đến đổi thiếu trước hụt sau mà cũng không tởn. Người không tiết kiệm thì gọi là người ăn chơi ở lở, có đồng nào xài đồng nầy rồi mới cào cấu đồng khác, không biết để giành để dề, có ít muốn xài nhiều mấy năm nào đủ tiêu đủ thực năm nầy mà thôi, cùng vô sở xuất đi rồi, lại trách than cho thời vận, thì có ích chi mà lại làm cho ngươn khí của quốc gia phải tiêu hao, phong tục của xã hội phải đọa lạc, thì rất uổng cho ta sanh chan ràng trên chất đất kiêm thời đua lợi đua danh nầy, nên xin khuyên những bạn thiếu niên, ráng mà trọng chữ cần đừng có lập thành theo câu hủ tục xưa nay rằng: Mãn không ai ăn, hoặc nói hễ mãn thì ăn, mà ăn không lo mãn, không biết để sẻn đồng tiền bạc, thì phải chịu nghèo hoài, thì đều tệ Hại thân danh của anh em càng ghê ghớm biết dường nào, nếu mãn đặng mộ đồng khá tiêu xài lấy đôi ba cả mà thôi, còn lại bao nhiêu để giành hậu lự trong ngày đau ốm, hoặc khi đói khác cơ hàn, câu tiền xa kỳ phúc, hậu xa giới chi, anh em bạn đồng niên hãy xem gương trước ta đó mà coi thiếu chi kẻ đê tiện phải lưu ly thất thổ vong hương biết bao nhiêu những kẻ cường bạo trộm cướp bị án tù đầy khám đó chăng?. Có phải là tại những người du hí du thực quá lâu ngày chầy tháng đi rồi cô cùng phải sanh tâm mà bị khổ sở như vậy chăng? có phải là tại khi xưa ta lập tánh xa hoa lãng phí chi cầu một lúc khoái lạc mà để ưu hoạn đến cả đời chăng? không tin chữ kiệm mà ra chăng? Cho nên, đang lúc nầy là lúc cạnh tranh. Anh em thiếu niên ta nên ráng mà giảng cứu cho chín chắn mà sửa mình đặng trau dồi đức kiệm công cần đặng có bao nhiêu sự nghiệp ta hưởng mà truyền tử lưu tôn, và lo mưu công ích cho xã hội, thì con đường tân hóa ta mới thềm lên đặng anh em bạn đồng niên ôi! khuyên anh em nghĩ lại coi dầu văn minh hay giỏi cách mấy cũng phải có cần kiệm mới xong, dầu đại phú danh gia cho mấy đi nữa mà không cần kiệm, huy hoắc lắm thì cũng phải suy. Cầu ăn quen nhịn không quen, gẫm coi những người trộm cướp, có phải xài phá cho lắm hết của rồi không tiếp mà xài nữa sanh tâm chăng? lắm kẻ đói cơm rách áo, cũng bởi xài phí chuyện vô ích không biết tiết kiệm mà ra, nói rằng: Mãm thì ăn, mà mãn hoài trọn đời cùng năm, mãng tháng mà không có lưa thì gọi là người vô trí chớ. Hay làm mà chẳng hay lo, làm khổn làm khổ lắm cho cực mình.

Village de Giao Long (Mytho).

ĐOÀN-THÁI-BẢO.

Hát bóng Cinéma

Tại hãng de la Pommeraye & Cie

Ở đường CATINAT môn bài số 158

Cho mướn đầy hát bóng hiệu Pathé và nhiều hiệu khác.

Bán máy hát bóng, rọi bằng điền khí cùng rọi bằng bởi khí đá.

Bán máy chạy điện khí để thắp trong nhà.

Nhục-vinh mộng-ứng

TIỂU-THUYẾT

(Tiếp theo)

.....rốt lại rồi cũng có một phần biết có mộ đồng bạc con cái, sớm dựa phản an chiều kề Tống ngọc, chẳng biết hồ han cùng nhơn nước, đánh liều má phấn môi son mà dật vùi nơi tro bụi.

— Mầy có nghe hàng Nử lưu Nam, việt kiêm-thời, tốp lập hội trang thương tốp lập đàng diễn thuyết? Bực nầy mới thiệt là con rồng cháu phụng, bực râu mày mầy chẳng hổ sao sao mầy không sánh cùng mấy trang thức giả; mà cứ lẫn bẫn theo cái bọn ong thầy bướm thừa rốt lại rồi chẳng ích chi cho đời, một trận cười mà đồ ngân vàng xuống sông Ngô, lại làm nhục cho Tông môn là khác. Mầy chẳng ghê mấy cô lưu lạc, xe trước gây mầy chẳng giực mình, có chồng rồi còn sớm mận tối đào ấy là ngựa quen đàng cũ, mầy không nghĩ không ghê mầy không lo cứ lẫn bẫn theo rượu trà đào đi.

Có phải:

Sen giữa hạ vài trăng tươi tốt
Cúc ngoài thu quá tiết cũng phai
Mấy cứ mãng dại hoài
Đây tiền kho cũng sẽ phộc

Chí bằng:

Lo vợ con cho sớm, ăn chắc mặc dày mầy muốn nên cơ nghiệp, lập bề gia thất cho xinh đẹp thì tao chẳng nệ chi công, tao tộ lại với Lão tơ Hồng chúc nữa đây cũng đến bây giờ, kết một đoàn ra sức tranh thương, cuộc cưới hỏi theo văn minh thời đợi, ngày nay sửa hết cách xưa, ông thua buồn dưng sớ đến Thiên-trào, xin hồi sắc trở về quê cũ. Bỗng nghe vẫn vẫn chuôn đồ tranh thương, ông tin bề ở lại phàm trần, cái nghề thương ắt khá về sau, cho nên chẳng nệ sức già, ông chí quyết ra tay trợ lực, đã cùng ta một ý thề nguyền, chẳng bấy lâu ông sẽ đến đây, kết một đoàn chẳng nệ nắng mưa, lần bước phăng theo dây Đoàn-thề. Rồi cư ngụ nơi chốn dương trần đặng bảo toàn quyền lợi, hơn trở về Bồng-lai Tiên-cảnh, ăn no ngủ kỹ làm tuồng như chẳng thấy chẳng nghe rồi sao cho khỏi thế gian đàm luận.

Mầy nghĩ lại coi già như vầy già còn sức, già biết động tấm lòng, dạ chẳng chịu để Lý-thiên nhục mạ, già ra chống cự thương quyền, dầu cho lưng mỏi gối dùng, cái lòng tương thân, tương ái, cái tình ái chường nó, làm cho già mạnh như uống thuốc trường sanh.

Ông lại đây tao sẽ nói với ông chọn một gã đáng mặt hiền thê song mầy phải thề cùng tao bỏ cuộc chơi bởi chạy theo chúng bạn cho kịp giờ mà níu dây Đoàn-thề ra sức tranh thương mà bảo quyền bổn lợi.

Tôi nghe đến đó khoái chí mừng thay, vừa dạ dạ, vưng ông, Lão đà đi mất. Giựt mình thức giấc mới biết chiêm bao, nhục vinh hai chữ rõ ràng mau ăn nằn kẻo chúng bạn chê cười, về phân lại cho Huyền-đường tự sự.

(Còn nữa)

VIỆC MỚI TRONG NƯỚC

(Nouvelles du pays)

GIÁ BẠC VÀ GIÁ LÚA

Giá bạc kho nhà-nước .. 11 f. 15

Giá lúa, ta 100 kil. chở tới nhà máy Chợ-lớn (bao trả lại) : 7$25 tới 7$50.

NAM-KỲ

(Cochinchine)

Sài-gòn

Giỏi chạy dữ!

Bữa 23 décembre, lối 9 giờ ngoài, có một người cỡi xe-máy tưởng chạy mau là giỏi không coi trước coi sau, tới ngả tư đường Catinat và d'Espagne đụng nhằm tên Phạm-văn-Tượng, 15 tuổi té lỗ đầu, xe-máy muốn ngã mà nó gượng được cỡi chạy luôn.

Chạy đâu cho khỏi?

Ng-văn-Cang, 29 tuổi đánh xe-ngựa, không giữ tay mặt lại tránh tay trái làm cho đụng nhằm xe-kéo số 107 lật xe rồi cũng quất ngựa chạy luôn. Tường khỏi nào hay có người biết mặt bắt đặng giải Tòa.

Còn tên kéo xe bị lọi xương đùi là chở vào nhà thương, ông G... ngồi trên xe-kéo cũng bị bầm mình sống nhẹ.

Mất đồ nghề

Cô mụ Ng-thị-Hạnh, ở đường Ng-tấn-Nghiệm thưa, gian nhơn nào không biết trộm của cô một cái rương cây 4$50, một cái áo xuyến đen 5$00, đồ nghề của cô 15$00 và giấy tờ riêng.

Chiêm bao bắt lợi

Ng-văn-Xe 22 tuổi, là người đi giầy cho nhà nâu nha-phiên, nhà ở đường Chasseloup-Laubat, đêm 24 rạng mặt 25 décembre, nằm mơ mảng thấy cô nha-phiến hiện hình gái lịch đến mà trêu ghẹo chàng va. Anh va chẳng phải kẻ vô tình, gặp đặng người xinh lẽ nào xô đuổi?

Lại thấy cái người làm sao: mặt trắng môi son, miệng cười như hoa nở, đi đứng diệu dàng, lâu nay chưa từng thấy. Anh va bèn tuộng hết đồ tốt trong nhà, nào là ba đôi vàng 80$00, nào là quần hàng áo lụa 48$00, đem ra đeo mặc cho nàng, coi ra lại càng mê mẩn. Anh va nhắm nhía hồi lâu rất nên khoái chí, chẳng lại ôm nàng, chẳng ngờ nàng xô một cái té nhào, giực mình thức dậy mới biết là chiêm bao. Anh va dậy đốt đèn

Thanh-Xuân

Tiệm Guốc Annam.

Môn bài số 296 đường Thủy-binh Cholon.

Guốc nầy làm rất kỹ càng,
Lại thêm khéo léo mọi đàng thanh bai;
Annam dầu đóng trên quai,
Chỉ rằng là cuộc lý-tài dân ta,
Nước sơn chẳng kém shi-noa,
Nhỏ lớn nhiều hạng dễ mà vừa chơn;
Cui xin chư vị ra ơn,
Giúp cho em trẻ đường thương vững bền.

Nay kính

Eugène THƯƠNG-VĂN-LỘC

296 Rue de Marins Cholon.

Xin lưu ý

Tôi hằng thấy bây giờ có nhiều thuốc « Nam-Hồng-Tề » giả, bán tại Sàigòn và đều trong Lục-châu, tôi lo cho quí ông, quí bà, dùng lầm thuốc giả mạo ấy, chẳng những không hiệu nghiệm, mà còn hại tỉ vị nữa. Vậy quí ông, quí bà, muốn dùng thuốc thật xin [illegible] hay là đời gót ngọc đến [illegible] tôi sẵn lòng tiếp rước và ân cần lo cho vui lòng quí ông, quí bà luôn.

Nếu mua nơi khác thì tôi chẳng nhận là thuốc của tôi, vì trong cõi Đông-Dương nầy có một mình tôi có thuốc « Nam-Hồng-Tề » mà thôi.

Đốn kính.

Madame HIỀN, chez M. J. THANH

Ecole des Mécaniciens.

SAIGON.

coi lại đồ đạt trong nhà thì áo quần và nữ trang mất hết, chứng mới hay là ăn trộm.

Cholon

Tội nghiệp quá !

Có một đứa con trai độ chừng 6 tuổi, đã đui mà lại đau, không biết ai đem bỏ nằm trước nhà nuôi con nít hôm 22 Décembre, hồi 4 giờ chiều. Hỏi nó con ai, ở đâu mà nó không biết đâu mà nói. Đã đem nó vào nhà thương chợ Rẫy.

Thử cột đèn !

Bữa 23 Décembre, lối gần 12 giờ trưa, một cái xe hơi chở đồ số 153 của Quan-bec-Yang, ở đường Paris, số 21, đương chạy đường Frédéric Drouhet, giận ai không biết nhè lùi đâu trong cột đèn khí số 261, quyết cán cho đặng mà cột đèn cứng quá không chịu ngã lại còn thoi xe hơi sệp mũi.

Hỏa hoạn !

Chiều bữa 23 Décembre, lối 5 giờ, một đám hỏa hoạn xảy ra nơi căn phố số 43 và 44 đường quai Gaudot, là tiệm «lặt-son» của chệc Triệu-Nhi, 47 tuổi, Quản-đông, số giấy A. 4331. Hao hết thảy có 5.000$00.

Nghe nói tại á-từng Triệu-Huê, 14 tuổi, đầu bếp trong tiệm, vô ý nấu cơm để cho lửa phát cháy.

Sadéc

Ăn cướp !

Đêm 23 rạng mặt 24 Décembre, hồi 9 giờ một đám ăn cướp 15 đứa cầm cây bẻo và có một cây súng, bắn sáu phát, động cửa vào nhà tên Lê-văn-Tường, ở làng Tân-thuận-đông, đánh vợ chồng tài gia có thương tích, bứa rủ lấy bạc vàng, giấy tờ và 18 lá giấy quốc trái, tính hết có 8 ngàn đồng rồi noi Tiền-giang mà bườm hết.

Quan tuần thành quận cao lãnh có đến nơi lượm được một cái bì súng nạp đạn chài.

Hãy uống thử thứ rượu
AMER HONORÉ
Là một thứ giải khát ngon thượng hạng
Của một mình hãng **Denis frères**
có trử mà thôi.

Thầy êm giỏi

Tên X có việc đi xa cách thôn nửa làng lờ hết thuốc ăn, không biết tàm sao, lại khát nước nên và phải ghé xóm mà xin nước uống đở, anh ta ghé nhà gần bên đàng, thấy có phơi đệm lúa bèn in trí lập tâm mới nói với bà chủ nhà rằng: bà phơi lúa vậy có muốn gà khỏi ăn chăng? bà kia trả lời rằng: sao lại không muốn. Nếu như bà muốn kiếm đồ tôi êm dùm cho. Chú biết êm sao. Thưa biết tôi có học thầy phù thủy, việc êm đồi tôi tinh chuyên lắm, vậy êm có tôn hao chi không thầy nói, cũng không tôn hao bao nhiêu, bà đi kiếm cho tôi một cái cần trúc cho dài, son giấy vàng đặng tôi về bùa, làm phù phép êm đồi cho, và cho tôi chừng nửa rê thuốc, ăn lấy lòng phải của bà vậy thôi, không hề gì bà nọ đem đủ các món, anh ta chớp nửa rê thuốc bỏ vào bị, rồi xé giấy vàng lấy viết son, về bùa lẫn quẩn ít chữ, miệng đọc thần chú lầm thầm, tay lấy lá bùa dán vô cần trúc đưa cho bà chủ nhà mà nói rằng, bùa đây bà, như gà nó có vô nổ ăn, bà cắm cần cây nầy bà quơ ngan qua đệm lúa, hễ gà nó thấy lá bùa tôi đều chạy hết, anh ta nói vừa dứt lời, bèn xăng quần chạy.

Village de Giao Long (Mytho).

ĐOÀN-THÁI-BẢO.

Liên-Thành

Société Anonyme de Commerce de Produits Indochinois

FONDÉE 1906 — TRANSFORMÉE 1917
AU CAPITAL DE **93.200** PIASTRES
ENTIÈREMENT LIBÉRÉES
SIÈGE SOCIAL À CHOLON N° 1-2-3, QUAI TESTARD

SUCCURSALES :
A Phan-thiết.....
A Faifoo.....
A Mui-né.....
Magasin à Khánh-hội 2 Saigon....
Tisseranderie magnaterie à Hoian.
FABRIQUES DE NƯỚC-MẮM :
A Phan-thiết (Hung-long),
A Phu hài,
A Mui-né (Khánh-thiên),
A Phan ri,
A Khanh-hói.

Kính trình các chủ hùn của bổn công-ty hay rằng ;
Xin các ngài đem toa-hùn lại lãnh tiền lời năm 1918.

Tổng-lý
NGUYỄN-QUÍ-ANH
Cần-Khải

Rượu chác hảo hạng của AUGUSTE MATTEI làm tại bên sứ *Corse*, **đã ngon vô song mà lại ngọt vô cùng.**
Ai mua thì phải hỏi cho đặng tên AUGUSTE MATTEI.
Rượu nầy nội Đông-dương chỉ có một mình hãng **Denis frères** *trử mà thôi.*

Mua thuốc lá của nhà

Nên hút những hạng thuốc rất ngon chế tạo tại nhà máy thuốc lá Hanoi.
Kể ra mấy thứ sau nầy:
Thuốc hiệu « *Con gà* »
— « *Con voi* »
— « *Đồng-minh* »
Thuốc Cigares
— Đóng hộp 50 điếu hay 100 điếu.
— Vấn rời 10 điếu hay 20 điếu.
Mấy hạng thuốc nầy :
An-nam trông
An-nam chế tạo
An-nam bán
An-nam nên dùng.

AI TIN

(Nécrologie)

Mới hay tin chẳng lành về cho phận qui đồng nghiệp hữu của Bổn-quán là ông **André Isidore** Chủ-bút tờ báo Opinion, phải bịnh chưa mấy ngày đã vội lìa trần ai hết.

Tiếc thay, người rất thuần hậu khoan hòa, tài ba lỗi lạc, mà tuổi mới bốn hai, trời sao nỡ phụ. Người mà đã biết M. André Isidore nghe đến tin thảm nầy, ai lại chẳng ngùi ngùi thương tiếc !

Chiều 30 Décembre, 5 giờ đưa linh cửu. Kính mời lương bằng cố hữu tựu đến nhà thương Tây (Hôpital militaire) đưa bạn hiền về quê kiến.

Casino de Saigon

Nhà hát bóng Casino Saigon là một nhà hát bóng đúng bực nhứt hơn hết trong cõi Nam-kỳ nầy vì những hình hát đều là làm tại nhà Pathé frères là nhà có danh tiếng hơn hết bên Pháp-quốc về hình rọi. Hãy đến coi.

Tuần nầy có hát tuồn. **Thị-minh.**

Văn Uyển

(Variété littéraire)

Kỳ giữ : Lại Thành và Trương Quan

Đôi lời nhắn nhủ : Thập cùng Tiền,
Mấy tháng phân chia tất dạ phiền.
Nhớ lác cùng nhau, chung một chỗ,
Buồn vì xa cách, rẻ đôi miền.
Khúc-vui khỏa lấp tình ly biệt,
Đoạn-thảm không nguôi nhớ bạn hiền.
Bao thuở gặp nhau như buổi trước,
Chuyện trò cho phỉ tất lòng nguyền.

HÀI Instituteur Biênhòa.

THƠ TÍN VÃNG LAI

(Petites correspondances)

Danh bất hư truyền

Phàm coi người ta ở đời hễ hữu công thì tắc thưởng, đến người Langsa hằng nói «Toute peine mérite salaire.» Song danh lợi hai đàng cũng đáng tranh đua, lợi là ra sức tranh thương đặng bảo toàn quyền lợi, như Nam-Vinh công ty, hội buôn lập tại Nam-Vian, thì có phải các ông mà chẳng nệ nhọc nhằn xướng ra mà kêu hùn hiệp cho cái nền tư-bổn trở nên đồ-sộ, có phải là vì quê-hương, vì tình ái chưởng, vì giây đoàn-thể mà lấy hết tấm nhiệt-thành ngày đêm lo lắng cho cuộc thương trường vào đường tấn-bộ? Có phải là danh-danh lợi lợi ; đáng nêu gương cho đoàn hậu-tấn ?

Hằng khi tôi năng lên xuống đất Nam-Vian, ghe phen tôi đến xứ nầy xứ kia, tôi có ý lóng tai nghe nhiều người bạn-hữu của tôi nhiều khi khen thầy Huỳnh-công-Cường tuy nhỏ mặc dầu chớ cũng đáng mặt cao minh kiến thức. Đương ngẫm nghĩ muốn cho biết mặt người, trước làm quen sau cho rõ lòng hằn dạ. Sực nhớ lại lúc nọ tôi có xem tờ báo « Nông-Cổ Min-Đàm, » thấy bài tặng Huỳnh-công tỏ rõ. Khi tôi về tôi ghé lại Nam-Vian trước nhằm xem coi cuộc thương-mãi thế nào, sau tìm người làm bạn ; đặng khi lên xuống có chỗ ngụ nương; cùng lâu-lâu thơ từ thăm nom về đường thương-mãi.

Tàu cập cầu tôi mới dò đàng đi kiếm, mảng những nhắm xem hai bên phường phố, dọc theo đàng ròng tiệm khách kiều-cư tranh buôn tình muốn trở gót xuống tàu, kế đâu trước mặt thấy tấm bảng trước nhà nhìn xem lại mới rõ là Trường-Xuân qui hiệu. Tôi liền ghé mà hỏi thăm cho biết người tôi đang tìm kiếm cư ngụ tại mô, sau mua một hai món đồ làm ngỡi. Ông chủ tiệm thật là hết dạ ân cần tiếp khách kẻ thấp người cao cũng là một bực, lời ăn nói dịu dàng, cách mới hỏi thật là vui vẻ. Nói đâu cho phải cũng nhờ ông chủ tiệm Trường-Xuân mà tôi mới gặp thầy Huỳnh-công thật là đắc kỳ sở nguyện. Khi tôi đến nhà thầy tuy lạ mặt mặc dầu, hai vợ chồng chào hỏi ân cần, tuồn như xưa nay từng biết. Chuyện vãn hồi lâu, tôi mới rõ lại thật người nhỏ mặc dầu chớ bề cử-chỉ với bạn đồng ty thật là đáng khâm đáng phục.

Vẫn thầy ra công mà lập nên Hội «Lương-Hữu Phan-ty Cao mang quốc» ; phá đường rồi chẳng để cho cỏ mọc lam, thầy lãnh chức Tứ-hàng mà giữ gìn cho trọn. Cái công ơn thật đáng ngàn vàng, sông thầy chẳng hề thọ lãnh của Hội một mấy lương chi, nguyện ra công cho Hội miên viễn bá niên ngỏ hầu giúp ích cho bạn đồng-ty cùng nên gương cho đoàn hậu tấn.

Hằng khi trong Hội nầy Hội kia, bàn Hội-tề đều định một số tiền mà đền công cho Tứ-hàng giúp việc, bởi vì trong mỗi Hội thì chức việc đó rất trọng hơn hết và rất nặng nề, thì năm, mười đồng mỗi tháng, Hội cũng chẳng tiếc chi, song cái Hội Lương-hữu Phan-ty Cao mang Quốc đây, từ hàng là Huỳnh-công-Cường chẳng chịu lãnh bổng lương chi của Hội. Muốn một lòng ra ơn mà giúp đở cho bạn đồng-ty, chớ chẳng có ý chi mà lập nên Hội đặng hưởng lợi bao giờ. Ấy đó là cầu danh bất cầu lợi. Có phải là một tấm nhiệc thành mà danh truyền khắp xứ, ngày nay cái Hội trở nên đồ sộ, có phải nhờ ơn người cao minh kiến thức chăng; vậy thì trong bạn đồng-ty không khen thầy Huỳnh-công Cường sao phải, quả là.

Danh bất hư truyền. Một lúc lưu linh chẳng uổng công trình gặp việc đáng khen làm thinh rất uổng.

Một người du hí

Kính tặng Huỳnh công Cường - hạn vận đề

Thầy, vẹn gồm xong mối đạo hằng
Huỳnh, kiêm muôn đầu sánh khôn bằng
Công, bình đứng độc phen tư chất
Cường, kỷ so tày bực quảng văn
Lập, hiệp nhiều người tay chức sắt
Hội, làm khắp xứ bạn tài năng
Liêng, liêng nhơn nghĩa truyền roi dầu
Hữu, đức chung nhờ lộc vị thăng.

Hựu tặng

Huỳnh công cường lập tại Nam-vang
Liên hữu hội ra bủa khắp ngàn
Oui chức mấy ngài ti Bảo-Hộ
Viên quan lớn nhỏ bạn Đông-bang
Vui vầy khăn khít cơn no ấm
Giúp đở cậy nương lúc khốn nàng
Sống thác dử tròn câu đạo vị
Nối truyền con-cháu cuộc vinh sang

THAI

(Devinettes)

Về những thơ gởi đáp thai, xin nhớ gạnh chéo để **thơ đáp thai số mấy** *cho Bổn-quán khỏi lầm lộn. Bổn-quán giữ lời phụng thưởng cho vị nào đáp trúng* **câu thai có định thưởng**, *luôn luôn ; song phải nhớ, hễ câu nào định có một phần thưởng mà nhiều vị đáp trúng, thì Bổn-quán bắt thăm may rủi không chừng, xin đừng phiền trách.*

THAI SỐ 8

Vỗ tay bà cho ăn bánh,
Không vỗ bà đánh trên đầu.

Tên một con.

Bổn phận [illegible] cho người [illegible] mua báo.

1. — Đáp trúng gởi đến trước hết : 1 năm nhựt-trình.

2°. — Đáp trúng gởi đến thứ nhì : sáu tháng.

3°. — Đáp trúng gởi đến thứ ba : 2 phần 3 tháng.

Tiếu-đàm

Hai hình nộm nói chuyện.

Ngày kia hình nộm bằng cây đi chơi, đến gặp anh nộm bằng đất đứng dựa bên đàng, bèn vỗ tay cười lớn mà nói rằng : ta lấy làm buồn rầu dùm cho người, sông không mấy lác vì không biết nay mai gì đây trên trời mưa dưới nước lớn lên, ngập rả ngươi thì người còn thấy chi việc vui sướng của Lòng

trần, chớ như ta đây thân thể nhẹ nhàng khoẻ khoắt đi chơi đâu cũng đặng: hình nộm đất nghe hình nộm cậy nói như vậy bèn trả lời rằng: ta nghe những lời thô sơ quê mùa của ngươi, ta mới biết ngươi là người bất tri thời vụ đó, như ta dầu có rả chết đi nữa, ta mình đất hễ sanh ư thổ thì hưởn ư thổ, cũng khoái lạc đời ta vậy, còn như khoẻ hình cây nhẹ nhàng cũng phải đó chúc, song nay mai gì trời mưa nước lớn đến đây, thì người trôi nổi phiêu lưu, bình bồng lờ đờ mặt nước nơi sông sâu biển cả có biết đâu là nhà là gốc cội, vì hễ mộc lưu giang bất đắt hồi cả, bồn, nên như ngươi vậy có nên lo rầu chăng?

Village de Giao-long (My-tho),

ĐOÀN-THÁI-BÃO.

Tôi chỉ dùng có một thứ giấy NIL mà thôi giấy nầy là thứ giấy văn thuốc điếu.

Tốt nhứt của một mình hãng Denis Frères đại lý khắp cả Đông-dương.

HƯỚNG TRUYỀN

(Echos)

Huế

Cọp đi chợ Truồi

Mấy bữa nay có hai mẹ con con cọp lạc về làng Truồi, thường ngày lẩn khuất trong mấy cái lùm mấy hàng rồn[1] kề xóm chợ đó. Đến tối ra kiếm ăn, bắt chó bắt heo làm cho trong xóm sợ hãi, đêm nào cũng nào động tiếng mõ tiếng cồng nhân-dân khiếp sợ; tối lại nhà nào cũng đóng cửa chặt không dám ra ngoài. Hai mẹ con con cọp nầy rất to, mà khinh người lắm, ra tận đường quan, vô tận đình chợ, vì người ta tìm được dấu chân khắp cả.

Nhân dân tuy là vẫn sợ, hễ nghe bóng ráng nó nơi nào, thì nhà nào nhà nấy, nào thùng, nào mõ, nào phèn, la khua đánh rầm lên, nhưng chỉ chủ làm cho con cọp sợ, chớ không có ý quyết hại con cọp, hoặc đuổi cho nó đi xa lên rừng, vì họ theo lẽ huyền hoặc, mà nói rằng: « đó là ngài về tu, chỉ quéo quẹt con heo con chó mà độ nhựt, chớ không chạm đến người bất quá chỉ mất con heo con chó, mà người trong làng khỏi lo những tật dịch tai ương, bệnh hoạn, vì các tà ma đều sợ cái oai ngài mà tiêu tán cả. »

Xét những việc vô lý vô nghĩa như vậy, mà phần nhiều ở các nơi quê mùa còn đang sùng-thượng lắm, mới rõ là ngọn đuốc văn-minh, chưa thể nào mà rạng soi đến những nơi ngõ hẹp hang cùng.

Vậy thì con cọp nầy nếu chẳng đuổi đi cho xa, hoặc là làng phải đi báo quan để quan phái lính về giết, thì chắc có ngày nó phạm đến tánh mạnh đồng loại của ta, nào những bậc xạ liệp có tiếng giệt cọp xưa nay, sao không đem súng đạn đến, trước nữa là trừ được một loài ác thú, trị yên cho dân trong một làng, mà sau nữa là được cử động hùng tráng trong khi xông pha đến chỗ thế nguy mà lập thế an, lại khoái lạc được cái sát khí sau khi đã trừng trị được con ác thú ấy.

(1) *Hàng rồn là những nơi bụi bờ rậm. Tiếng xứ quê nói.*

Cái thú trời lạnh.

Gió bấc mưa phùn, khí trời lạnh lẽo! Bà kia có việc ở trên phố; tự xứ quê sắm sửa ra đi, nang thác của bà nỏ có gì, vài tờ bạc 20$, đem theo cho nhẹ, bỏ trong túi áo; đầu trùm cái khăn nhiễu; mình mặc vài cái áo lót; mang cái tơi-đọt ra đi. Đi ra khỏi cửa, sực nhớ cái thú trời lạnh! Thú gì? Ấy là một cái lồng-ấp bằng tre đương; nẹp, đát, cườm, lận, xem khéo lắm; trên có cái quai xách, trong nhận cái trách bằng đất, và bằng tro, vài nắm than đỏ; khi đi, đứng, ngồi, nằm thường ôm theo, hoặc ấp lấy cái lồng ấp ấm áp ấy, tức là cái thú trời lạnh của mấy ông bà già an-lạc trong tiết mùa đông. Khi bà lão đã nhớ sực đến cái thú ấy, thời vội vàng kêu con cháu tìm đem theo, trong giây phút có liền. Bà ôm cái lồng ấp đi ra thong thả, vừa đi vừa tính việc lên phố, mua chác cái gì cái gì, hoặc là thăm ai viếng ai. Đi một khoảng đường vừa gặp cái xe đưa người về nhà quê rồi, lên không; tên cu-li mời bà đi xe, bà trả một dác, nó không chịu; không chịu bà cũng không cần. Vì ỷ mình có cái tơi-đọt cái lồng-ấp; trong ấm ngoài êm, gió mưa nào ngại, cứ thổng thả bước rải đi đâu nỏ tới; tội gì mất dác bạc, thà để đến phố đi ăn hàng còn hơn. Thùng thỉnh bước dồn trong cảnh trời đông lạnh lẽo, ngắm non sông phong cảnh có bề thinh thinh!

Ấm lắm, chà chả là ấm, ưa! sao có hơi nóng, ê! nóng càng hay! cứ đi. Lạ sao có khói mà lại có hơi mùi khen khét. Ôi thôi khốn, cháy rồi! cháy chí? ba bốn lớp áo cháy tưng bừng, khói lên nghi ngút. Cởi tới quẳng tơi; dở lồng ấp ném phăng lồng ấp; tay phủi miệng van, chẳng ai cứu giúp. Một hồi mới thoát khỏi cái nạn chết chết-thiêu, mà xem lại thời ba cái áo đã đều cháy hết một lỗ to bằng cái quạt, có phải cháy áo mà thôi đâu, cho đến cả ba tờ bạc 20$, đều cháy hết.

Ấy là vì cái thú trời lạnh mà mất 60$ bỗng nhưng, nghĩ mà kinh! Khi bà đã khỏi cái nạn to, thời nghĩ đến của lại tiếc; ngồi một mình than khóc, bắt đền ai bây giờ?

Muốn cho ấm thì thiếu gì vật ngự hàn, như là dạ, bông v. v. xem cũng không mắt. Dùng lửa mà để dưới gường nằm; hay là ôm lồng ấp toàn là sự hại mình, đã trái phép vệ sinh, mà lại có khi thiệt, mang, phải kịp nên chừa.

Quảng-nam

Địa vào lỗ tai

Hôm nọ bản quán có nói về chuyện một người đàn-bà bị địa vào lỗ tai và nó vào thẳng trong óc, nay mới nghe nói người ấy đã lấy được con địa ra rồi. Địa đã vào thẳng đến trong óc mà lấy ra được cũng là một phép hay vô cùng, ai ai cũng nên biết lắm, để có phòng bị về sau. Người đàn-bà ấy nói có người bày cho mổ ruột một con gà úp vào tai thì tự khắc địa bắt mùi thịt gà hay thế nào không biết, tự trong đầu trong óc cũng rúc ra bám lấy thịt gà. Mụ ấy đã thử làm theo cách ấy, thì quả có con địa trong tai rúc ra thật; diệu pháp lắm!

Hỏi ra nhiều người biết dùng cách ấy thật là hay. Có một người nói chuyện rằng, năm trước có mất một con gà; đi tìm khắp xóm không thấy. Khi đi đến xóm kia đột nhiên nghe tiếng gà kêu, thì đi thẳng ngay vào nhà ấy. Quả thì có một mụ đàn-bà nghèo khổ, rách rưới đương nhổ lông gà, mụ ấy thấy chủ gà vào thì luống cuống kẹp ngay con gà giấu vào kẽ háng. Người chủ gà toan đánh cho, vì tội ăn cắp gà, thì mụ nọ van lạy, kể sự tình đầu đuôi đến nỗi người chủ gà vui lòng trở về, không mắng la đều nào. Mụ ấy nói vốn là đi cấy thuê, một hôm địa chui vào âm hộ không biết. Không biết dùng cách gì cho nó ra, may có người mới dạy cho cách thịt gà, nhưng mà nghèo quá, không mua được gà, nên phải bắt trộm. Mụ ấy vừa mới nói xong, cúi xuống lấy gà ra quả có bốn năm con địa bu đen cả mình con gà! Chủ gà kia, vì nghĩa khinh tài, vui lòng biếu cho mụ con gà ấy. Nghe nói tự đó mụ lành mạnh không nghe cựa quậy gì nữa, mà cũng chẳng thấy đau bụng như trước nữa.

Có thứ rượu mạnh Langsa hiệu « BAC-CHUS » mới chở lại Nam-kỳ lần thứ nhứt, ngon không có thứ rượu nào bằng.

Chỉ một mình hãng Denis Frères *trữ mà thôi.*

Tin Đông-dương

Tourane

Bãi cát hóa thành rừng

Mấy năm nay sở Lâm-chánh đã ra công về sự trồng cây thông tây (Falao) ở các chỗ gò nổng bãi cồn, những chỗ trồng thí nghiệm thì hiện nay các cây cỏi đã sum sê sanh tốt như rừng, còn các chỗ khác thì vẫn đương trồng thêm mãi, chắc trong mươi năm nữa ở xung quanh xứ Đà-nẵng sẽ hóa thành một cái rừng thông lớn vậy.

Giống thông ấy nguyên ở ngoại quốc đem đến, thứ không phải là sản vật của nước ta.

Tại Huế, bây giờ ở phía sở Cảnh-sát, tức là dinh Nội-quân buổi Tiền-triều, còn sót lại một cây thông tây rất lớn, tương truyền rằng cây ấy của vua ta lấy giống ở ngoại quốc về trồng, nhưng mà từ xưa đến nay chỉ thấy có một cây ấy thôi, không sanh sản được cây nào cả; nghe đâu tự khi có sở Canh-nông mới truyền trường ra được nhiều, đến bây giờ thì giống ấy nảy nở ra càng ngày càng lắm.

Cách lấy giống cũng không khó; hái trái chín vàng, ủ kín vài hôm, rồi ra nong phơi nắng, trái nẻ ra, hột rơi xuống.

Lấy hột đem gieo như cách gieo hột cải, độ giăm hôm cây mọc. Để độ một tháng cho cây lên bằng cái tăm, sẽ nhổ ra cây lại, vun bón cho kỹ, tưới tắm cho thường, trong khoản chín mười tháng, hoặc một năm, hễ bao giờ thấy cây nó lên cao được 5, 6 tấc tây, thì đem ra trồng được. Qua mùa mưa trồng xuống, thì mười cây không hỏng một.

Giống nó mau lớn lắm, mà lại đất nào trồng cũng được, coi như ở bãi biển cát trắng như vậy, có cây gì mọc đâu, mà trồng nó rất tốt.

Cây dẻo, lá dai, gỗ bền chắc, tươi tốt cả bốn mùa, chịu nổi gió bão. Cây trồng độ mười năm đã dùng làm tài mộc được.

Thiết tưởng dân ta nên bắt chước theo cách trồng cây ấy mà trồng cho khắp cả các nơi núi đồi cằn cọc, và các nơi truông vắng bãi dài, trước là ta được hưởng cái phong cảnh tú mậu âm sum, sau nữa thêm ích lợi cho sự công tác biết bao nhiêu mà kể. Chẳng kể đâu xa, hãy cứ ước rằng trong một xứ đồng khô cỏ cháy, hoặc cát trắng nước trong kia, mà phòng được lấy một cái rừng thông rộng độ trăm mẫu, thì quanh năm ngày tháng những còn nhà nghèo cực đi đến đó để lặt lượm lấy những lá rụng cành

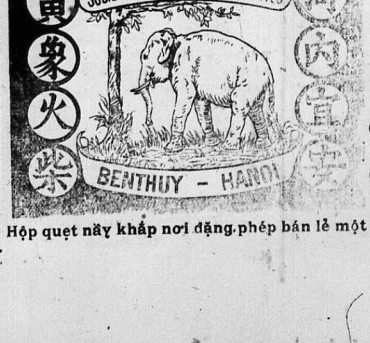

một mình hãng Denis-frères đại-lý cả Đông dương thứ hộp quẹt nầy.

Hộp quẹt nầy khắp nơi đặng phép bán lẻ một su nhỏ một hộp mà thôi.

IMPORTATION COMMISSION

Entrepot de Cholon

DIRECTEUR : PAUL-HIỆU

71 rue Tông-đốc-Phương

Hảng trữ Hàng Hóa

Paul-HIỆU Cholon.

—Bán sỉ và nửa sỉ—

Kính cùng chư vị đồng bào đặng rõ: Ngày 5 Janvier 1920 tôi khai trương mở hảng trữ hàng hóa tại Cholon, là những vật sau nầy;

Các thứ vải—Đồ gia vị Langsa và các nước—Rượu chát và các thứ rượu ngon—Các thứ dầu gió savon thơm—Nón lá và nón rơm—Các thứ dù dựng ông và dù bằng bao nhỏ, dao lớn, dao bổn, v. v. nồi—Sốp da lớn nhỏ—Các thứ đồ cắt và đồ mới lạ Paris gởi lại bán. vân.

Hảng tôi cũng chịu ra công mua các thứ hàng hóa làm bên phương Tây theo ý chư vị đặt.

Lại tôi cũng ra sức tiếm các phương tiện mua bán cho các tiệm bán lẻ ở trong Lục-châu, có thông công buôn bán với tôi.

Quí vị muốn viết thơ hỏi đến chi, xin đề cho M. Paul Hiếu, Directeur de l'Entrepôt, 71, Boulevard Tông đốc Phương Cholon.

Giây thép đánh tắc: Paulhieu Cholon.

Giây thép nói số 667.

PAUL HIỆU

Officier d'Artillerie coloniale démobilisé Croix de Guerre.

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây nây dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-dương nây

LẬP RA TỪ NĂM 1865 HỒI TRƯỚC CỦA ÔNG **HOLBÉ** và **RENOUX**

Nay ông **L. SOLIRÈNE**, nhứt hạng bào-chế sư, *kế nghiệp*.

Ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ. Lục-châu chư quân-tử có cần dùng thuốc tây xin hãy gởi thơ cho tiệm thuốc nây mà mua, thì sẽ được vừa lòng.

Cuốn DƯỢC-TÁNH LƯỢC-BIÊN đã xuất bản rồi. Ai muốn xin thì viết thơ cho ông Solirène, ngài sẽ gởi cho không

khô, hoặc sửa cây chặt nhánh, có phải đớ được biết bao nhiêu là than củi.

Mà sự ước ao ấy tưởng cũng chẳng phải viển vông gì, chắc rồi đây nếu dân ta còn do dự trễ biếng chưa làm, thì rồi sở Lâm-chánh cũng lần lượt trồng khắp.

Cái hình thể nước Nam-việt ta, mà suốt dọc bờ biển lại có được một dãi rừng cây xanh nghịt thì xinh đẹp đến đâu !

Thật thà không có đong đưa,
Chẳng theo thế tục mà lừa người ta.
Chào ông gần, nhân khách xa,
Bắc-Nam xem cũng một nhà giao thông !

Nay kính.

Chủ nhơn : Mme ĐINH-THỊ-CẢ.

Lời rao

Chúng tôi là thầy thuốc bắc ở tỉnh Quảng-nam, vào làm thuốc trong xứ nầy đã lâu, chúng tôi có bài thuốc của tiên nhơn truyền lại kêu là Bá-chứng hoàn chuyên trị nhiều bịnh ngặt nghèo trong xứ Viêm-nhiệt nầy, hoàn thuốc làm bằng thuốc nam tìm trong dãy núi Trung-kỳ thuốc tươi nên sức thuốc mạnh lắm đã trị nhiều bịnh rồi rất hiệu nghiệm ; chẳng những là trị bịnh cho người mà còn trị được cho súc vật như Heo, ngựa, bò, trâu.

Chúng tôi có gởi bán tại tiệm ông Bùi-quang-Nhơ Bentré nếu ai muốn dùng cho khỏi dùng thuốc chệc xin gởi thơ tới tiệm ấy mà xin một tờ giấy coi trị bịnh gì và cách chuyên trị.

ĐOÀN-THỨC-MINH, LÊ-VĂN-VI.
cẩn khải.

Toàn-Thành

Assortiments de nouveautés soieries
28 rue [illegible] — Hanoi.

Hiệu Toàn-Thành có lời cáo-bạch,
Kính tới cùng quới khách gần xa :
Hàng Đào, 28 số nhà,
Còn nhiều hoá vật kể ra sau nầy :
Đồ vóc nhiều đủ sa tây,
Có là, co tánh cùng rầy **sơ-mia** (Cachemire).
Mặt hàng không thiếu thứ gì,
Có **Đoạn**, co **gấm** cùng thì **the la** (The la cầ).
Hoàng-bào long cổn ma-ga (Alpaga),
Y-môn, chỉ tiễn trong nhà có luôn,
Nào **the**, các **lụa Sài-côn** (Saigon),
Xuyến trừu các hạng bán buôn đủ màu.
Sa-bắc bông với **kỷ cầu,**
Vân, sồi, dạ lụa, hàng màu các huê.
Áo đờn ông, áo đờn bà,
Mua chi xin co trong nhà sắm ngay.
Hàng dịa, cùng **lượt, vải tây,**
Trẻ mạn, trẻ hạt, miệt, giấy với ô.
Nữ-trang quới khách có mua ?
Trong nhà những các thứ đồ sắn buôn.
Tiện đường xe ngựa ồn ồn,
Các ngài chiếu cố gia môn mua cùng.
Cửa hàng rộng mở thong rong,
Bán buôn phải giá không hằng chai lơ ;

Thợ khăn đen có hiệu

Thật khéo mà lại rẻ hơn các chỗ.

Kính cùng quí ông dùng khăn đen rõ :

Tôi thiệt rành nghề thợ khăn trên 15 năm rồi, nên làm đủ kiểu các thứ khăn nhiều lớp ; ít lớp, lớp dày, lớp mỏng, kiểu nào theo kiểu nầy rất khéo. Như là thứ lớp mỏng từ 7 tới 9-10 lớp, thứ lớp dày từ 4 tới 6 lớp mà thôi. Song có thứ khăn bịch theo kiểu cúp tóc, quí ông muốn kết dính lại một lần bịch lên để xuống như dùng nón vậy rất tiện, thì phải đo (contour de tête) mấy tấc phân và mấy lớp dày mỏng xin chỉ rõ trong thơ và chỗ mấy ông ở đặng tôi làm rồi gởi lại tiền sở phí tôi chịu mà phải trên 2 khăn.

Khăn đặt có hai giá tùy theo hàng nặng nhẹ :

Hạng nhứt bùng và nhiều Bombay 1 khăn ..... 2$50

Hạng nhì, bùng và nhiều Bombay 1 khăn 2.00

Còn nhà buôn bán muốn mua sỉ có đủ kiểu xin gởi thơ tôi sẽ định giá cho để bán.

Cúi xin quí ông hãy mua khăn của tôi làm thiệt khéo và kỹ cang, chắc lâm lâu hư mà lại giá rẻ.

Kính cáo

NGUYỄN-VĂN-BỨC
Thợ khăn đen
Fils de M. Hoài Propriétaire à Suối đờn Bình-nhâm (Lái thiêu)

Truyện Trinh thám tiểu thuyết

Truyện nầy cuốn nhứt in rồi, cuốn nhì còn in tiếp, coi tới chừng nào càng lạ càng hay, liệt vị ráng xem cho hết đầu đuôi thì mới thấy cái tài người Trinh-Thám. Nếu như muốn mua nhiều mà bán lại thì sẽ có phần huê hồng định như sau đây :

Mua lẻ mỗi cuốn là..... 0$ 0
Mua đến 50 cuốn thì được. 30%
Mua đến 100 cuốn thì được. 40%

Xin do theo adresse nầy :
Châu-văn-Ngọc
à l'Imprimerie de l'Union.
Saigon.

THUỐC HAY

(*Le meilleur des médicaments*)

Nếu chư-tôn đau tỉ vị, ăn không được tiêu, trong bao tử hay bào bọi khó chịu, biếng ăn thì chư-tôn hãy mua rượu **Quina Gentiane** *mà uống một ly nhỏ trước bữa cơm, rồi sau bữa cơm uống một ly nữa.*

Rượu nầy có bán trong các tiệm hàng-xén

LỜI BÁO CẤN KÍP

Chư khán quan chớ tưởng lầm rằng hút thuốc nhiều thì phải mang bịnh, mình mang bịnh là tại mình không biết lựa thuốc mà hút, bạ thứ nào hút thứ nấy làm sao không hại.

Chư khán quan khá hút được thứ thuốc **Cigarette Diva** *cho thường, muốn hút bao nhiêu cũng có hại, mà lại thơm tho nhẹ nhàng trong cổ.*

Có bán trong các tiệm hàng xén.

THƯƠNG TRƯỜNG

Giá các thứ hàng hóa xuất cảng

CÁC VẬT THỔ SẢN		CÂN TA	GIÁ BẠC
Củi lò		Thước chuông	1 50 tới 2 00
Cây tràm 0m45 tới 0m50		»	0·80
Cây đề nhuộm	vàng	một tạ	2.00
	vàng lợt	»	2.50
	đỏ	»	1.50
Gạch tiểu		một muôn	85.00
Gạch Bắc-kỳ		một ngàn	130.90
Gạch Hồng-mao		»	150.00
Gạch xi-măn	đặc hạng nhứt	một trăm	6.50
	đặc hạng nhì	»	3.50
	có lỗ	»	6.50
Đầu khấu	hạng nhứt và hạng nhì	60 kil. 4	200 tới 300
Gao-su	rừng	»	20 » 30
	annam	»	Nominal
	Lào	»	»
Vôi bột		»	0.95
Vôi cục Bắc-kỳ		100 kil.	1.35
Sáp ong		60 kil. 4	70 » 85
Heo sống		100 kil.	27 » 33
Dừa khô		68 kil.	8.00 » 10.00
Sừng	trâu	»	10.00 » 11.00
	bò	»	27 » 29
	nai	»	27 » 29
Bông	không hột	60 kil. 400	47 » 49
	còn hột tùy hạng	63 » 420	11 » 13
Tôm khô không vỏ, hạng nhứt		60 » 400	40 » 46
» hạng thường		»	25 » 35
Tôm khô còn vỏ		68 kil.	20 » 25
Vàng nhựa, số 1		60 » 400	130 » 1.50
» số 2			100 » 130
Nhựa sơn chưa lọc		»	25 tới 27
Đậu phụng		»	5.00 » 6.00
Hột sen		60 kil.	9.00 tới 10.00
Dầu cá		68 »	8.00 » 9.00
Mỡ heo		100 »	45 » 50.00
Dầu phụng		68 »	23.00 » 25.00
Dầu dừa		68 »	17.00 » 19.00
Cải Cao-mên		60 » 400	4.50 » 6.00
Đậu khô Nam-kỳ		60 kil. 400	2.50 » 4.00
Bắp trắng		100 kil.	1.80 1.90
Bắp đỏ		»	2.70 2.80
Cau khô		75 kil.	28 tới 36
Da	trâu	68 »	40 » 42
	bò	»	39 » 41
	nai	»	41 » 43
Hồ tiêu	có giấy	63 kil. 420	35 » 36
	không giấy	»	29 » 30
Tiêu sọ có giấy		»	»
Khô tra		60 kil. 400	18 » 20
Mây sợi		»	5 » 7
Ngói móc		một muôn	65 »
Ngói ống		»	35 »
Ngói Bắc-kỳ		một ngàn	55 »
Bong bóng cá	hạng nhứt	60 kil. 400	220 tới 300
	» nhì	»	150 » 220
	» ba	»	30 » 50
	» tư	»	30 » 40
Tơ	Tânchâu	150 cân	360 400
	Batri-Mocay	»	340
	Cambodge	100 »	360 » 400
Mũi		60 kil 400	3·10

Quách-văn-Thừa

Thầy thuốc trị bịnh con mắt

nº 152, rue Chasseloup-Laubat kế bên trường học M. Nguyễn-xích-Hồng

Kính cùng chư-vị trong Lục-châu rõ: Tôi có nhiều thứ thuốc trị về bịnh con mắt, rất hiệu nghiệm, như là đau vảy cá, mây, cườm, các chứng khác, bịnh bù-lạch (bịnh nầy mí con mắt sưng tròn, lông nheo rụng, dỗ ngứa, mờ và chảy nước mắt hoài) những chứng bịnh kể trên đây, chẳng luận đau lâu mau, nếu còn thấy ánh sáng, dạn người, và con ngươi không bị vít tích, thì tự nhiên trị được.

Vị nào cần dùng đến tôi, nhà lầu phòng vị, xứng đáng; cách trị rất tinh khiết.

Bịnh đến tôi chịu cho, phải trả tiền trước một ít, tôi cho thuốc từ một ngày đến năm ngày, tùy theo bịnh nặng nhẹ, trong mấy ngày đã định đó, nếu bịnh không giảm chút nào, thì tôi không tính tiền mấy ngày đó, nghĩa là thối hồi số bạc trước lại đủ cho thân chủ.

Xin chư-vị chiếu-cố, tôi sẽ hết lòng tử tế mà làm cho vui lòng chư-vị (quyết chẳng đổi lời.)

Gởi thơ thương nghị, xin gởi cho em tôi là thầy Quách-văn-Thới, Dessinateur du Cadastre, à Saigon.

QUÁCH-VĂN-THỪA.
chez QUÁCH-VĂN-THỚI,
Cadastre à Saigon.

CÓ MỘT THỨ NÀY MÀ THÔI

(Il n'y a que lui)

Có một thứ rượu **Rhum** *mạnh nầy hay trừ bịnh rét, nóng lạnh hay làm cho ăn ngon, tiêu tán hay trừ bịnh yếu nhược và thiên thời. Rượu nầy rất đại danh thiên hạ rất chuộng và lại tốt hơn các thứ rượu* **Rhum** *khác.*

Hãy coi cho kỹ kẻo lầm thứ giả và phải nói cho phải cái ve có dán nhãn trắng như hình kiểu đính mặt bên đây.

Có bán tại các tiệm bán đồ tạp vật

PILULES FOSTER

Remède spécial pour les maladies des reins et de la vessie

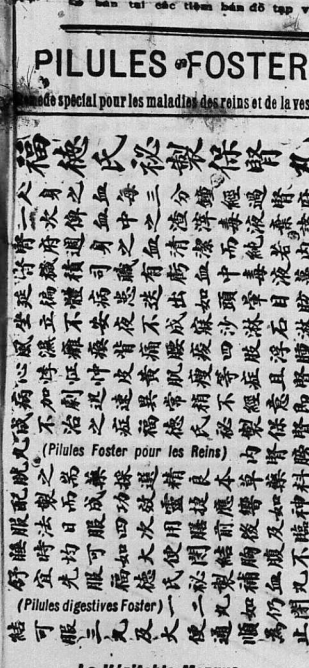

La Véritable Marque

(Etiquette jaune.)

PRIX: 3 fr. 50 le flacon, chez tous les pharmaciens.

TRẠI THỢ-MỘC CHẠM VÀ CẨN

Michel NGUYỄN-HIỆP-HÒA

Tại chợ Lái-thiêu, đường Abattoir

Trại tôi dùng toàn cẩm-lại, trắc, gỗ đóng các món theo kiểu kim thời.

Bàn Bàn tròn đơn
mặt cẩm-thạch, thành cẩn hay không
mặt gỗ liền bốn kiểu.
mặt cẩm-thạch, thành cẩn hay không
mặt gỗ liền, bốn trụ, một trụ.

Bàn lầu 12 trụ, bàn rượu, bàn Salon, bàn liết.

Tủ áo, tủ rượu, tủ thờ cẩn hay chạm vàng ba, hai, một, vân vân.

Qui ông muốn đặt xin gởi kiểu hay là đến tại nhà tôi lựa mua đồ có sẵn.

Lời rao

Xin ghi nhớ rằng, muốn mua Sư-Phạm-Học-Khoa cho trẻ nhà rèn tập, khá gởi mua trước ngày 15 août chớ trì hoãn mà trễ.

Giá trọn năm và trọn số. . . . . 12$00

GIÁ RIÊNG

Xấp cho lớp Đồng-ấu	2 00
Xấp cho lớp Dự-bị.	2 00
Xấp cho lớp Sơ-học.	2 00

Người ở Saigon và Chợ-lớn được trả góp mỗi tháng là đóng trước 2$00 rồi mỗi tháng góp 1 00$ cho đến tất giá.

BANQUE INDUSTRIELLE DE CHINE

TRUNG PHÁP THIỆT-NGHIỆP NGÂN HÀNG

ĐẠI-PHÁP NẠC DANH CÔNG TY TƯ, BỔN 45 TRIỆU QUAN

Hội trưởng quản-lý: ông André Berthelot
—Chánh Tổng-lý: ông A. J. Pernotte

Chánh hội sở tại Paris, số 74 đường Lazare
Chánh hằng-ngành tại Pékin (Bắc-kinh) tại Trung-quốc.

HẰNG NGÀNH TẠI Shanghai, Tiên-Tsin Hongkong và Saigon.

Có đặt Thông-quán (Correspondants) khắp toàn cầu, nơi các xứ phiền-thạnh.

Chủ hằng: TẠI PHÁP-QUỐC.— Société Générale pour développer le Commerce et l'Industrie en France (Thương-mãi kỉ-nghệ ban bố đại công-ty).

Tại Luân-Đôn: ANG-LỢI.— Hằng London County et Wermister Bank L.D.

Tại Niểu nước: (New York Huê-Kỳ).— MM. Redmond et Co.

Hãng ngành Saigon
8, quai de Belgique và 2, rue d'Adran

Tính toán các thứ sổ sách nhà Băn.

Tính tiền (đủ thiếu) bằng phiếu cho vay bằng bạc đồng (piastres) lời hai ly 2%

Tính tiền (đủ thiếu) bằng tiền quan (francs) có thể thối lại bằng phiếu vay, hoặc cần trừ bằng các thứ tiền tại Pháp-quốc lời hai ly rưởi (21/2%)

Tính tiền gởi vào Caisse d'Epargne (Kho Tiết-kiệm) hặoc bằng tiền quan (francs) hoặc bằng bạc đồng (piastres). Về cách thức xin đến hỏi thăm.

Gởi tiền có định lệ, hoặc tính bằng tiền quan (francs), hoặc tính bằng bạc đồng piastres). Về giá bạc và cách thức, xin đến thương nghị).

Trả nợ thế có tiền đầu (Escompte) và lãnh đòi nợ các giấy tờ về việc thương-mãi.

Sang giấy chịu nợ (traites), phiếu nợ (chèques.) hoặc sang giấy nợ tại các xứ phiền-thạnh.

Cho hay và thi hành các việc cho nhà buôn-nợ (Bourse) ăn chung các nơi.

Cho mượn tiền trước mà phải thế chưn hàng hóa cùng là văn khế.

Tổng-lý
A. BERTHIER.

Pháp-Việt Khách-lầu

(HÔTEL DE FRANCE)

Nº 153 Rue Catinat Saigon

HUỲNH HUỆ KỲ, QUẢN LÝ

Kính cùng quí ông quí bà rõ, tôi là chủ tiệm ngủ Nam-hồng-Phát Saigon, nay tôi cũng làm quản-lý tiệm ngủ Pháp-việt Khách-lầu số *153-155* đường Catinat, tôi mới sửa lại cho vừa ý quí ông và quí bà, phòng rộng mát, sạch sẽ, có dường sắt, ván gỗ, nước trà và có chỗ tắm gội thong thả, xin quí ông quí bà thừa dịp đi Saigon, ghé lại tiệm Pháp-việt Khách-lầu mà nghỉ, thì tôi sẵn lòng tiếp rước quí ông quí bà luôn luôn.

Giá tiền phòng

Ngoại hạng	24 giờ	1$60
Hạng nhứt	24 «	1 40
— nhì	24 «	1 20
— ba	24 «	1 00

Cách tranh thương

Muốn buôn bán cho đắt mới hàng, thì phải đốt đèn cho thiệt sáng.

Người buôn bán âu-châu cũng dùng cách đó; người china họ cũng dùng cách ấy.

Vậy thì đồng-bang nên đến tiệm Lục-tỉnh khách-lầu số 82 đường d'Espagne chợ Saigon, mà mua hoặc đèn khí, hoặc đèn lòa hiệu Best, mà đốt cho sáng; thì cuộc buôn bán mới thạnh vượng.

Tiệm đó có đủ các thứ đèn đẹp đẽ; và bán rẻ hơn các nơi./.

CORDONNERIE-CHAPELLERIE TONKINOISE

GRAVURE SUR MÉTAUX ET MARBRES

NGUYỄN-CHÍ-HÒA

SAIGON — *83, Rue Catinat, 83* — SAIGON

Tiệm tôi có 30 thợ giỏi, bán nhiều kiểu nón nhẹ, lợp NI-LÔNG, BỐ-TRẮNG VÀ VÀNG (KAKI) GIÀY đóng thiệt chắc, bằng DA-TÂY hết, có đủ thứ màu DA.

Tôi cũng có thợ khắc CON-DẤU ĐỒNG VÀ CHẠM MỘ-BIA ĐÁ CẨM-THẠCH đủ kiểu. Đã có nhiều vị ở LỤC-CHÂU mua sỉ NÓN VÀ GIÀY của tôi, đều được vừa ý hết và khen ngợi NÓN VÀ GIÀY thiệt tốt mà giá lại rẻ, và làm thiệt mau. Xin quí vị chiếu cố cho việc buôn bán của đồng bang ta được thạnh lợi trong lúc này.

Có sách mẫu (Cataló) gởi đi tặng quí khách.

BẢN SỈ CÓ GIÁ RIÊNG

NGUYỄN-CHÍ-HÒA kính mời.
83 Rue Catinat.—Saigon.

Nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa

Nếu chư vị muốn mua một cái nhà máy xay lúa theo kim thời và lại toàn hảo, chạy đặng 5-10-15-20-30-50 hay là 100 tấn cùng là hơn 100 tấn gạo trắng mỗi ngày (24 giờ).

Nếu chư vị muốn bàn tính giá riêng đặng mà lập hoàn thành một cái nhà máy xay lúa, đủ nhà, nền đúc, ráp máy, cùng chạy đèn khí văn vân, mới tốc một đều nghĩa là chạy được.

Nếu chư vị muốn cách dễ rất tiền và thi hành cho gấp các việc của chư vị sai khiến, thì nên đến tại hãng.

Bonnefoy & Cie

Đường d'Ormay mà ấy tính và hãng nầy sẽ chỉ các đều cần ích cho, hoặc đưa coi kiểu thế (bản đồ) cùng giá tiền.

Có nhiều giấy tờ làm bằng có rằng đã có chỉ cho nhiều chỗ thành tựu rồi.

Sau nầy hãng chúng ta cho chư quí vị đặc nhà máy của chúng ta hay rằng: Chư quí vị ở xa xuôi không tiếng hề giao thiệp buôn bán lúa gạo cùng ngoại quốc thì hãng chúng ta sẽ hết lòng mà giúp cho; nghĩa là chịu giá cả đùm cho.

Hãng chúng tôi cho chư quí vị hay rằng: Tại hãng có sẵn *Tàu-khói* (chaloupe) à vapeur) *mới và cũ*, như chư quí vị muốn mua và cách trả tiền thì xin đến tại hãng mà suy tính.

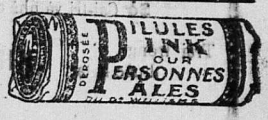

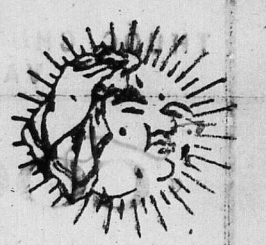

Thuốc tốt trong cả Nam-kỳ — Ít người mắc bịnh chẳng sự nóng nực vô quan hệ. Thiệt là sự nóng nực nó chẳng thấu cho mình đau tiêu thời quá, song có nhiều người vì nó mà mất mối trở nên loài đoản, ăn uống chẳng chương tiêu hóa chậm chạp. Ít vị thường bịnh hoặc ăn ngủ thông toại thêm sầu.

Hãy uống mỗi hai viên Pilules Pink trong bữa cơm, lúc trời nóng nực, thì vô thực sẽ đặng tiêu hóa mau lẹ hơn luôn. Hoàn Pilules Pink là một thứ thuốc khách-vị làm cho [illegible] và bổ cân bổ, [illegible] thạnh vượng [illegible] hiệu nầy.

PILULES PINK

(Bổ huyết linh đơn)

Trong các tiệm thuốc có bán, có trữ tiệm thốc của ông de MARI et LAURENS Pharmacie de Normale, Saigon.

Mỗi hộp giá là 3 francs [illegible] 17 quan 50.

"NAM-PHONG"

MỖI THÁNG XUẤT BẢN MỘT KỲ

Giá:

Trọn năm.	4$00
Sáu tháng.	2 00
Mỗi số.	0 40

XA-BONG MAT-XAY
ĐEN

Tốt lắm rẻ tiền

Hiệu con Rồng

HAO-VINH Công-ty
(Hãng Annam)
146 bis, Rue Lefèbvre, Saigon
AGENTS EXCLUSIFS

SOCIÉTÉ DES TABACS
DE L'INDOCHINE

(Đông - dương Yên - thảo Công - ty)

Tư-bổn : 6.000.000 fr.

Sở chính Công-ty tại **PARIS**

Sở Cai-trị và nhà công-xưởng tại **HANOI**

Trại trồng thuốc lá tại **KIM-XUYÊN** và **VĂN-KHÊ**

THUỐC CHU'A VẤN
VÀ THUỐC VẤN RỒI

HIỆU

« COQ. » (Con Gà)

Vị ngon — Giá rẻ — Nên hút

VÀ THỨ THÔUC LÁ VẤN RỒI HIỆU

PAGODE (Cái chùa)

Cách làm mau té tiền

Viết thơ cho hãng Annam, Hảo-vĩnh Công-ty, 146 bis Rue Lefèbvre biểu gởi contre-remboursement (cách tiền trao của lãnh nơi nhà dây thép) một hộp một trăm ve dầu Essence de menthe, hiệu Lò-tiên, tốt nhứt trong cõi Đông-dương, giá là mười lăm đồng (15$00) mà thôi. Về bán lẻ lại cho trong vòng quen lớn một ve hai cắt (0$20) — mỗi ve lời 5 su, một trăm ve lời 5 đồng bạc, mười hộp lời năm chục, một trăm hộp lời năm trăm đồng bạc !

Viết thơ đi, đừng bỏ qua dịp làm té tiền, uổng lắm. Ban đầu lời ít sau lời nhiều, bán buôn quen thói, làm giàu chẳng bao lâu !

Cho không ! Hãy coi cho kỹ. — Kể từ ngày nay một trăm người nào gởi thơ đến mà mua dầu trước, hãng Annam Hảo-vĩnh Công-ty sẽ vui lòng gởi cho không một kilo xà-bông mạt-xây thiệt, hiệu ngựa một sừng. (La Licorne), tốt nhứt trong cõi Đông-dương *hay là* một ve dầu thơm Essence pour Lotion : Eau de Cologne, Quinine, foin coupé để làm đủ một lít các thứ dầu thơm ấy, tùy thích ai muốn thứ nào cũng được !

Hãy viết thơ mau đi, đừng bỏ mất cơ hội làm té tiền uổng lắm.

Hãng Annam, Hảo-vĩnh & C°,
146 bis Rue Lefèbvre Saigon,
Kính đốn.

LỜI RAO CẤN KÍP

Hội chánh *Agence économique de l'Indochine* **ở tại** *35 rue Tronchet Paris (8e).*

Muốn hỏi thăm đều chi cứ do nơi đó.

XA-BONG MAT-XAY

Tốt bằng các thứ Xà-bông Mạt-xay thiệt bán trong Kanhỉ mà giá rẻ hơn

Hiệu con chim Ác-là

HAO-VINH Công-ty
(Hãng Annam)
146 bis, Rue Lefèbvre, Saigon
AGENTS EXCLUSIFS

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM
THIỆT HIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX
Của ông lương-y GUILLIÉ

Từ tám mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế đường của quan lương-y GUILLIÉ lấy làm thần diệu trong những bịnh HƯ PHẾ, đau trong TỲ VỊ, đau nơi TRÁI TIM, ĐAU GAN, ĐAU MÌNH, RÉT VỀ ĐÀ, hoặc CHÓI NƯỚC, BỊNH KIẾT, BỊNH HO DAI, BỊNH CÚM, GHẺ CHỐC NGOÀI DA và bịnh có TRÙNG LÁI TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XỔ rất tiện và rất hiệu nghiệm làm cho MUYẾT RA TINH KHIẾT. Những bịnh gốc bởi ĐÀM hay là MẬT phát ra thì uống có hay lắm.

Biết bì thuốc trị đàm nào mà không có dấu ký tên PAUL GAGE thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ
THUỐC HOÀN XỔ
nếu uống rồi trong thứ Elixir Tonique Antiglaireux của quan lương-y Guillié.

Thích chế thuốc này là nhà : PAUL GAGE FILS, nhứt hạng bào chế y sinh, đường GRENELLE St-GERMAIN môn bài số 8, ở tại đô thành PARIS.

Đã TRÁNG CÁC NƯỚC PHÁP-MÃO ĐỀU CÓ BÁN

KHOÁN CHẤT THỦY

VICHY
PHÁP-QUỐC-TUYỀN

VICHY CÉLESTINS
Có Đạm nhơn chất cao | Trị bịnh thai Tỳ-hư, kinh độu Đông-quang, bịnh Phong — Thạch-Hàn-Lịnh (Đá) — Đau máy chân tay.

VICHY GRANDE-GRILLE trị bịnh gan và bịnh đàm.

VICHY HOPITAL trị bịnh thương tì, trường nhược hãy coi chừng đã giá mạo. Khi mua phải chỉ cho trùng thứ nước cao thanh muốn dùng.

VICHY-ÉTAT ĐIỀU TÊ

SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nước-trong suối ấy mà ra. — Có hộp và có ve.

PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi bữa ăn cơm rồi uống chừng 2, 3 hoàn thì dễ tiêu hóa.

COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT dùng để cho mình đọn nước xịt (Bột-khí-chất).

Có MỘT MÌNH NHÀ NÀY CÓ QUYỀN THAY MẶT CHO NHÀ ĐỨC SÚNG VÀ LÀM XE MÁY TẠI THÀNH St-Étienne Mà thôi

Hãng F. MICHEL, CAFFORT Successeur — 36 đường Caffinat SAIGON

Có Bán SÚNG đủ thứ và đủ kiểu, Đạn, THUỐC, ĐẠN, XE-MÁY, ĐỒNG-HỒ và đồ NỮ-TRANG. Bổ đã tốt lại giá rẻ

Lục-Châu muốn mua vật chi thì xin đề thơ như vậy :

M. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 36 rue Caffinat. — SAIGON.

Saigon — Imp' de l'Union

L'Administrateur Gérant : NGUYỄN-VĂN-CUA

Certifie le tirage ci-
Deux mille exp.
Saigon le 31 12 29